

İTHAKİ DÜNYA KLASİKLERİ

D. H. LAWRENCE

UĞURBÖCEĞİ

Çeviren

CANAN VANER

ithaki

Leydi Beveridge'in delik deşik kalbinde kimbilir kaç kılıç yarası vardı! Yine de yeni bir yara için daima yer varmış gibi görünüyordu. Zira kalbindeki merhamet ve şefkati asla öldürmemekte kararlıydı. Eğer bu kararlılığı olmasa, oğullarının ve erkek kardeşinin öldürüldüğü, ölümün ailesini yerle bir ederek geçtiği 1916 ve 1917 yıllarında çektiği büyük ıstıraptan kendisi de ölebilirdi. Ama bunları şimdilik unutalım.

Leydi Beveridge insanlığı severdi ve ne olursa olsun sevmeye devam edecekti. Hatta insani anlamda düşmanlarını bile severdi. Elbette düşmanları arasındaki suçluları, zulmedenleri değil. Sevdikleri, kendi tercihleri dışında onun düşmanı hâline gelenlerdi. Leydi Beveridge genel bir nefret duygusunun içine sürüklenmezdi.

Birisi onun için İngiltere'nin ruhu demişti. Yanlış da değildi bu, her ne kadar Leydi Beveridge yarı İrlandalı olsa da. Lakin parlak zekâlı erkekleriyle tanınan, aristokrat, vatanına sadık, köklü bir aileden geliyordu. Leydi Beveridge de yıllar yılı İngiliz siyasetinde ailesinin yaşa-

yan her üyesi kadar nüfuzlu olmuştu. Lordlar Kamarası'ndaki ve Kabine'deki gerçek liderlerin yakın dostu olan Leydi Beveridge, kendisini yaşamın gülünü koklarmışçasına koklayıp hakikatin ve gerçek aşkın saf kokusunu içlerine çektikleri sürece, erkeklerin harekete geçmesinden memnundu. Kendi ruhuyla ilgili hiçbir kuşkusu yoktu.

Kendisi, kendisi o narin, ipek bayrağını asla yere indirmeyecekti. Mesela, savaşın tüm o ıstırapı boyunca, düşman esirlerini hiç unutmadı; onlar için elinden gelen en iyisini yapmaya kararlıydı. İlk yıllarda hâlâ nüfuz sahibiydi. Ancak savaşın son yıllarında güç onun ve onun gibilerin ellerinden kayıp gidince Leydi Beveridge de artık hiçbir şey yapamayacağını fark etti: Hemen hemen hiçbir şey. İşte o zaman tüm o kılıçlar o küçük, yılmaz Mater Dolorosa'nın kalbindeki yerlerine dönmüş gibi geldi. Yeni nesil onunla alay ediyordu. Leydi Beveridge üstü başı pejmürde, eski kafalı, küçük bir aristokrattı; üstelik misafir salonunun da modası geçmişti.

Fakat bazı şeyleri önceden sezeriz. 1916 ve 1917 yılları, İngiltere'de eski ruhun sonsuza dek öldüğü yıllardı. Ama Leydi Beveridge mücadele etmeye devam ediyordu. Mağlup oluyordu.

1917 kışıydı – yahut sonbaharın sonları. Leydi Beveridge iki haftadır hastaydı; en küçük oğlunun korkunç ölümüyle sarsılmış, eli kolu tutmaz olmuştu. Pes etmesi *gerektiğini* hissediyordu, pes edip ölmesi gerektiğini. Ama sonra, ıstırap içinde yatan onlarca insanı hatırladı.

Bu yüzden titreyerek, çelimsizce yatağından kalkıp hasta ve yaralı düşman askerlerinin yattığı Londra yakınlarındaki hastaneyi ziyaret etti. Kontes Beveridge hâlâ

ayrıcalıklı bir kadındı. Toplum, modası geçmiş bir doğruluk ve estetik anlayışından gelen bu küçük, bitkin kuşla dalga geçmeye başlamıştı. Ancak onun hakkında kötü düşünmeye cesaret edemiyorlardı.

Leydi Beveridge arabayı çağırttı ve tek başına gitti. Kocasını, kont, kasvetini de alıp İskoçya'ya gitmişti. Böylelikle güneşli, soluk bir kasım sabahında, Leydi Beveridge Hurst Place Hastanesi'nde beliriverdi. Kapıdaki güvenlik onu tanıyordu, o geçerken selam verdi. Ah, işte Leydi Beveridge böylesi derin bir hürmete alışmıştı! Saygı yüzeyselleştiğinde bunu böylesine keskin bir biçimde hissetmesi tuhaftı. Ama hissediyordu işte. Ona göre bu, onunun başlangıcıydı.

Başhemşire, Leydi Beveridge'le birlikte koğuşa girdi. Ne yazık ki tüm yataklar doluydu ve hatta bazı adamlar yerdeki samandan döşeklerin üzerinde yatıyorlardı. Buraya umutsuz, kalabalık bir keder ve çaresizlik havası hâkimdi; sanki kimse ses çıkarmak yahut tek kelime etmek istemiyordu. Adamların çoğunun yüzleri tıraşsız ve bitkindi; bir tanesiyse hezeyan içinde, Sakson lehçesinde gelişigüzel bir şeyler sayıklıyordu. Bu durum Leydi Beveridge'in kalbine dokundu. Leydi Beveridge, Dresden'de eğitim almış ve orada pek çok güzel dostluk kurmuştu. Çocukları da orada eğitim almışlardı. Sakson lehçesini acıyla dinledi.

Leydi Beveridge ufak tefek, narin, kuş gibi zarif bir kadındı; fakat 1890'lara özgü entelektüel havası da gözden kaçmıyordu. İncelikle, kanat çırparcasına yataktan yatağa koşuyor, ince bir İngiliz tonlamasıyla kusursuz bir Almanca konuşuyor ve her seferinde yapabileceği

bir şey olup olmadığını soruyordu. Buradaki adamlar çoğunlukla subaylar ve centilmenlerdi. Ufak ricalarda bulunuyorlar, Leydi Beveridge de bunları bir deftere not alıyordu. Leydi Beveridge'in uzun, solgun, epeyce yorgun yüzü ve gergin, minik jestleri her nasılsa etrafına güven aşılıyordu.

Adamlardan biri oldukça kıpırtısız, gözleri kapalı yatıyordu. Siyah sakalları vardı. Yüzü epey küçük, benzi solgundu. Ölmüş olabilirdi. Leydi Beveridge ona bütün ciddiyetiyle baktı ve yüzünü aniden bir korku kapladı.

Leydi Beveridge, çırpınırcasına bir telaşla, "Ah, Kont Dionys!" dedi. "Uyuyor musunuz?"

Kont Johann Dionys Psanek'ti bu, Bohemyalı bir kont. Leydi Beveridge onu çocukluğundan beri tanırdı ve daha 1914 baharında Kont Dionys ve karısıyla birlikte kendisinin Leicestershire'daki kır evinde kalmışlardı.

Kontun kara gözleri açıldı: Siyah, kıvrık kirpikleriyle büyük, kara, görmeyen gözleri. Minyon tipli bir adamdı kont, çocukken de öyleydi, yüzü de epey küçüktü. Ama tüm hatları sanki hevesli, erkeksi bir enerjiyle ateşlenmiş-çesine düzgündü. Şimdiyse teninin sarımsı esmer tabakası ölü gibi görünüyor, ince, kara kaşları bir ölünün yüzüne çizilmiş gibi duruyordu. Ne var ki gözleri hâlâ canlıydı; ama yalnızca canlılığıyla kalmıştı, görmez ve bilmez hâldeydi.

Leydi Beveridge, yatağa doğru eğilip, "Beni tanıdınız mı, Kont Dionys? Beni tanıdınız, değil mi?" dedi.

Bir süre cevap gelmedi. Sonra o kara gözler bir tanıma ifadesine büründü ve ardından nazik bir gülümsemenin hayaleti belirdi.